

Dialóg – obľúbené slovo otvorených katolíkov

Marcin Jendrzejczak

31. marca 2020 ✝ Cirkev

Kľúčové slovo pre srdcia, duše a mysle otvorených katolíkov. Na čo však má tento dialóg slúžiť? Aké prináša ovocie? A zahrňa všetkých?

Milovaní, neverte každému duchu, ale skúmajte duchov, či sú z Boha, lebo do sveta vyšlo mnoho falošných prorokov. (...) Oni sú zo sveta, preto hovoria podľa sveta a svet ich počúva (1 Jn 4, 1 - 6).

Výraz „dialóg“ je v cirkevnom slovníku novota. Ako poznamenal významný švajčiarsky teológ Romano

Amerio v knihe *Iota unum*, Kristus vo svojom misijnom príkaze doslova hovoril o získavaní učeníkov. To

Zdroj: pxhere.com

znamená, že evanjelizácia je o učení, nie o dialógu. Je o ohlasovaní Pravdy a vyzývaní na jej prijatie. Veď keď svätí Peter a Pavol rozprávali s judaizátormi v synagógach, oni nevedli dialóg, ale vyvracali ich bludy.

V období pred Druhým vatikánskym koncilom (1962 – 1965) pojem „dialóg“ v učení Cirkvi nejestvoval. Bol to prejav uzavretosti? Naopak, ide tu o otvorenosť voči Božej pravde. Jadro veci tkvie v tom, že slová Cirkvi nepochádzajú od človeka – inak by ich bolo možné spochybňovať –, ale sú posolstvom Zjavenia, ktoré treba jednoducho prijať, poznamenáva Amerio. V dokumentoch Druhého vatikánskeho koncilu sa slovo „dialóg“ spomína dvadsaťosemkrát, z toho dvanásťkrát v dekrétach o ekumenizme *Unitatis redintegratio*. To samo o sebe nie je zlé. Ak však koncilové dokumenty sú interpretované progresívne, a teda odtrhnuté od Tradície, ak sa zabúda na nutnosť získavania učeníkov, potom už ide o útek od katolíckej pravdy.

Ako píše švajčiarsky teológ, Pavol VI. dal znamienko rovnosti medzi povinnosťou Cirkvi evanjelizovať a povinnosťou viesť dialóg so svetom. Nie je možné prejsť bez povšimnutia skutočnosť, že toto stotožnenie nemá nijaký základ v Písme ani v slovníkoch. Podľa Romana Ameria nesprávne chápaný dialóg vedie k zmätku a chaosu. Zdôrazňuje, že život sekulárnej spoločnosti i duchovných spoločenstiev bude tak organizovaný, aby sa všetci zúčastňovali na tomto dialógu – ale nie tak, ako to bolo v tradičnom katolíckom systéme, kde každý slúžil vedomosťami zo svojho odboru, ale na princípe spočívajúcom v prinášaní svojich „dvoch drobných mincí“ pri ľubovoľnej príležitosti a na ľubovoľnú tému.

Okrem toho „dialogizmus“ môže vyvolať dojem, že katolícka pravda je na rovnakej úrovni ako pravdy ostatných náboženstiev. Pripomína to demokratickú logiku. Podľa nej sa „pravda“ určuje hlasovaním v parlamente alebo v referende. Mánia dialógu môže viesť teologicky nevzdelaného kresťana k presvedčeniu, že dialóg treba viesť za každú cenu. Vtedy však existuje riziko, že ľahko podľahne čaru falošných argumentov. V extrémnom prípade „konvertuje“ na protestantizmus alebo islam, alebo si osvojí nejaký iný blud.

Treba mať tiež na pamäti, že dialóg s určitými kruhmi či náboženstvami je zbytočný. Často je iba jednostranným vynakladaním úsilia. Podľa kňaza Roberta Skrzypczaka sa to stáva v prípade islamu, ktorý je presvedčený o svojej jedinečnosti.

Prívržencom dialógu treba pripomenúť, že pri náboženstve nie je dôležitá väčšina, ani hra záujmov. Je to prijatie viery, ktorá bola zjavená z Neba. Takže, ako poznamenáva Romano Amerio, konvergencia, pri ktorej sa všetci „dialogisti“ snažia priblížiť k vyššej, univerzálnejšej pravde, nepristane katolíckej Cirkvi, pretože jej úlohou nie je riadiť sa logikou hľadania (...), ale z lásky k človeku má hlásať Pravdu, ktorú vlastní vďaka Božej milosti.

„Dialóg“ ako nástroj ideologickej transformácie

Je pozoruhodné, že pojem „dialóg“ bolo niekedy kľúčovým slovom pri dosahovaní rôznych ideologických cieľov. Ako brazílsky mysliteľ Plinio Corrêa de Oliveira poznamenal vo svojej knihe „Nepostrehnuteľná ideologická zmena a dialóg“, význam, ktorý sa v určitých kruhoch pripisuje slovu „dialóg“, v našich ušiach už dlho znie falošne. (...) Dojmy a postrehy, tu a tam zozbierané poznámky postupne vytvárajú v našej myslí dojem, že viacnásobné prekrúcanie významu slova „dialóg“ má určitú vnútornú logiku, a tak vytvára dojem čohosi účelného a metodicky plánovaného. (...)

Na základe našich pozorovaní je zrejmé, že táto manipulácia vždy slúži jednému cieľu: oslabiť u nekomunistov odpor voči komunizmu, prebudiť v nich tendenciu k poddajnosti, vzbudiť sympatiu, oslabiť ich odpor a viesť ich k tomu, aby nakoniec rezignovali. V krajných prípadoch manipulácia dokonca spôsobila, že z nekomunistov sa stali komunisti, napísal Plinio Corrêa de Oliveira v roku 1982.

„Dialóg“ je totiž inou kategóriou než polemika. Sugeruje partnerský, priateľský, žičlivý prístup založený na istom kamarátsťve. Podľa bežného chápania nie je v ňom miesto na prezentovanie kontrastu medzi pravdou a bludom, či na ich precízne hodnotenie. Pritom, ako učí svätý Tomáš Akvinský, poukázanie na omyl zvýrazní jasnosť pravdy.

Neexistuje dialóg s nepriateľom dialógu

Či už ide o „dialóg“ s komunistami z čias studenej vojny alebo o súčasný medzináboženský „dialóg“, do očí bije jedna vec: čím väčší je dané prostredie „rozdialogované“, tým skôr „zabúda“ na úctu ku katolíkom, ktorí nepodliehajú progresivizmu. Hádže ich do leprosárií určených pre osoby infikované „reakčnosťou“, blčí v nich oheň pseudomilosrdenstva. Nič nové pod slnkom. Ako sa kedysi tvrdilo: pre nepriateľov tolerancie niet tolerancie. Dnes by to heslo malo znieť: S nepriateľmi dialógu nijaký dialóg.

Ako v spomínanej knihe uvádza Plinio Corrêa de Oliveira, neochota zástancov „dialógu“ voči verným katolíkom môže viesť dokonca k nenávisti, pretože antipatia vyplývajúca z predpokladu, že každá ideologická kontroverzia je zlá, sa prenáša *ipso facto* bez rozdielu na každého, kto diskutuje či polemizuje bez ohľadu na to, či to slúži dobrej veci.

V takejto situácii – dokazuje brazílsky mysliteľ –, sa na „polemistu“ sústreďuje nenávisť zo strany jeho brata vo viere, ktorému sa javí ako sektársky a nežičlivý katolík a jeho „hriech“ je jediný, ktorý si nezasluhuje milosť – pretože tým obludným „hriechom“ je nálepka „ultrakatolíka“. Zdá sa, že v zápase s osobou, ktorá sa dopustila tohto hriechu, sú povolené všetky prostriedky: ostrakizácia, ohováranie, zosmiešňovanie. Na

vznesenie obvinení proti nim stačí čokoľvek – ako dôvod môže poslúžiť aj tá nanepatrnejšia zámienka, dokonca aj klebety. A v nijakom prípade s ňou ako s páriom spoločnosti, ktorá sa usiluje o utópiu, neslobodno viesť dialóg. Týmto spôsobom sú neraz potláčaní najhorlivejší, najodvážnejší, najobetavejší synovia bojujúcej Cirkvi. Zbytočne zdôrazňovať, aký veľký úžitok z toho majú protivníci Cirkvi.

Medzináboženský dialóg môže zohrať pozitívnu rolu, pokiaľ je chápaný ako snaha poznať vzájomné stanoviská či určiť podmienky spolunažívania v tomto slzavom údolí. Dnes sme však svedkami akéhosi zvláštneho kultu dialógu, ktorého ciele nie je vždy možné uhádnuť. Dnešní otvorení katolíci nadšene mávajú pekne vyzerajúcou vlajkou dialógu. Keď im však niekto pripomenie katolícku pravdu, okamžite spod ovčej kože vyceria vlčie tesáky.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/dialog-oblubene-slovo-otvorených-katolíkov/>